

บทบาทของครูในการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนอนุบาล
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

นางสาววิชุดา เสือดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-525-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019325

117.338776

TEACHER'S ROLES IN PROMOTING ENVIRONMENTAL
CONSERVATION TO YOUNG CHILDREN IN KINDERGARTEN
UNDER THE OFFICE OF PRIVATE EDUCATION COMMISSION,
BANGKOK METROPOLIS.

Miss Wichuda Suadee

A Thesis Submitted in Partial fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1993

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของครูในการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนอนุบาล
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

โดย นางสาววิชุดา เสือดี

ภาควิชา ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โสภภาพรรณ ชยสมบัติ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

[Signature]
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Signature]
..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์)

[Signature]
..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โสภภาพรรณ ชยสมบัติ)

[Signature]
..... กรรมการ
(อาจารย์ สุภัทญา กาญจนกิจ)

วิชา เล่มที่ : บทบาทของครูในการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนอนุบาลใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร (TEACHER'S
ROLES IN PROMOTING ENVIRONMENTAL CONSERVATION TO YOUNG CHILDREN IN
KINDERGARTENS UNDER THE OFFICE OF PRIVATE EDUCATION COMMISSION,
BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : ศศ. โสภภาพรรณ ชยสมบัติ, 202 หน้า. ISBN
974-582-525-5

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทของครูในการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในด้าน
เป็นผู้สร้างความรู้ความเข้าใจ การป้องกันรักษา การปรับปรุง ฟื้นฟู และการนำกลับมาใช้ประโยชน์แก่
นักเรียนอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ตัวอย่าง
ประชากรประกอบด้วยผู้บริหาร และครูอนุบาลที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ได้ตัวอย่างประชากรรวมทั้งสิ้น 594 คน
เป็นครูอนุบาล 365 คน และผู้บริหารโรงเรียน 229 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม
แบบสัมภาษณ์ ผู้บริหารและครูอนุบาล และแบบสังเกตโรงเรียน ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูอนุบาลส่วนมากเป็นเพศหญิง จบการศึกษาระดับปริญญาตรี
โรงเรียนส่วนใหญ่มีนโยบายและเป้าหมายตลอดจนเห็นความสำคัญของการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ครูอนุบาลมีบทบาทในการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้ง 4 ด้านคือ บทบาทในการสร้างความรู้
ความเข้าใจ การป้องกันรักษา การปรับปรุง ฟื้นฟู และการนำกลับมาใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง
โดยมีบทบาทในการสร้างความรู้ความเข้าใจมากที่สุด

ภาควิชา ..... ประถมศึกษา .....
สาขาวิชา ..... การศึกษานปฐมวัย .....
ปีการศึกษา ..... 2535 .....

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ร่วม .....

##C140997 : MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION
KEY WORD: : TEACHER'S ROLES / ENVIRONMENTAL CONSERVATION/KINDERGARTEN

WICHUDA SUADEE : TEACHER'S ROLES IN PROMOTING ENVIRONMENTAL
CONSERVATION TO YOUNG CHILDREN IN KINDERGARTENS UNDER THE OFFICE
OF PRIVATE EDUCATION COMMISSION, BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR:
ASST. PROF. SOPAPAN CHAYASOMBAT. 202 pp. ISBN 974-582-525-5

The purpose of the research was to study teacher's roles in promoting environmental conservation to young children in kindergartens under the jurisdiction of the Office of Private Education Commission, Bangkok Metropolis, on the aspects of the provider of knowledge and understanding, environmental conservation, environmental improvement, and used material recycling. The sample was 365 kindergarten teachers and 229 school administrators. The research instruments were the questionnaire, the interview form and the school observation form. The data were analyzed by means of percentage, Mean, and Standard Deviation.

The results of the study were that most of the administrators and kindergarten teachers were female and were bachelor degree holders, Most of the schools had policy and goals and realized the importance of environmental conservation. The kindergarten teachers had the roles in promoting 4 aspects of environmental conservation at the moderate level : the provider of environmental conservation, environmental improvement, and used material recycling. Among the 4 aspects the role of being the provider of knowledge and understanding was the highest.

ภาควิชา.....ประถมศึกษา.....

สาขาวิชา.....การศึกษาระดับมัธยมศึกษา.....

ปีการศึกษา.....2535.....

ลายมือชื่อนิติศ.....*Titisa*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*Wichuda Suede*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โสภภาพรณ ชยสมบัติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้
คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด และผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน
ที่กรุณาแนะนำข้อคิดเห็นตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องในส่วนของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัย
ขอกราบขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และพี่ ๆ ซึ่งสนับสนุนและให้กำลังใจ
แก่ผู้วิจัยเสมอมา ขอขอบคุณ คุณนิวัติ พงษ์สุขเวชกุล คุณสัมพันธ์ อรุณธำรี คุณปัทมา ภัทรางกูร
และเพื่อน ๆ พี่ น้อง สาขาการศึกษาปฐมวัยที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจน
สำเร็จการศึกษา และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัย
ของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

วิชุดา เลือคี่

สารบัญ

๒

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ

บทที่

1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	12
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	12
ขอบเขตของการวิจัย	13
ข้อตกลงเบื้องต้น	13
วิธีดำเนินการวิจัย	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	15
2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	16
บทบาทของครู	24
บทบาทของครูในการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	28
โรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
3. วิธีดำเนินการวิจัย	54
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	123
บรรณานุกรม	143

ภาคผนวก	150
ภาคผนวก ก	151
ภาคผนวก ข	159
ภาคผนวก ค	200
ประวัติผู้เขียน	202

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1	สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถาม 64
2	สถานภาพทั่วไปของครูอนุบาลจากแบบสอบถาม 67
3	นโยบายและเป้าหมายของโรงเรียนเกี่ยวกับบทบาทของครูในการส่งเสริม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนอนุบาล 70
4	บทบาทของครูในการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนอนุบาล ในเรื่องต้นไม้ 74
5	บทบาทของครูในการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนอนุบาล ในเรื่องสัตว์ 77
6	บทบาทของครูในการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนอนุบาล ในเรื่องดิน หิน ทราย 81
7	บทบาทของครูในการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนอนุบาล ในเรื่องน้ำ 84
8	บทบาทรวมของครูในการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนอนุบาล . 88
9	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร เกี่ยวกับบทบาทของครูในการ ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนอนุบาล 89
10	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูอนุบาล เกี่ยวกับบทบาทของครูในการ ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนอนุบาล 91
11	ปัญหาของครูอนุบาลในการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนอนุบาล เกี่ยวกับการบริหาร อุปกรณ์และสถานที่ บุคลากร ตัวนักเรียนอนุบาล 94
12	สถานภาพทั่วไปของผู้บริหาร จากแบบสัมภาษณ์ 98
13	สถานภาพทั่วไปของครูอนุบาล จากแบบสัมภาษณ์ 101
14	นโยบายและเป้าหมายของโรงเรียนเกี่ยวกับบทบาทของครูในการส่งเสริม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 104
15	บทบาทของครูอนุบาลในการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แก่นักเรียนอนุบาล ในเรื่องต้นไม้ สัตว์ ดิน หิน ทราย น้ำ 108

ตารางที่	หน้า
16	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร เกี่ยวกับบทบาทของครูในการ ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนอนุบาล 109
17	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูอนุบาล เกี่ยวกับบทบาทของครูในการ ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนอนุบาล 113
18	ปัญหาของผู้บริหารในการส่งเสริมบทบาทของครูในการส่งเสริมการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนอนุบาลเกี่ยวกับการบริหาร อุปกรณ์และสถานที่ บุคลากร และตัวนักเรียนอนุบาล 116
19	ปัญหาของครูอนุบาลในการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนอนุบาล เกี่ยวกับการบริหาร อุปกรณ์และสถานที่ บุคลากร และตัวนักเรียนอนุบาล...118
20	การจัดสภาพโรงเรียนโดยทั่วไป จากแบบสังเกตโรงเรียน 120
21	การจัดโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จากแบบสังเกต โรงเรียน 121